

SUMMARIA IURIDICA

Välisajakirjades ilmunud
õiguslaste kirjutiste tutvustusi

2017: 3

Väljaanne ilmub
viis korda aastas

ISSN 1736-0404

www.nlib.ee/summaria-iuridica

SISUKORD

ISEJUHTIVAD SÕIDUKID, ROBOTID JA ÕIGUS : valik raamatuid ja artikleid	2
VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES.....	6
ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED	6
ÕIGUSAJALUGU	6
TSIVIILÕIGUS	6
Asjaõigus	7
Võlaõigus	7
Perekonnaõigus.....	7
Pärimisõigus.....	8
ÄRIÕIGUS	8
INTELLEKTUAALNE OMAND	9
KESKKONNAÕIGUS	9
TÖÖÕIGUS.....	10
SOTSIAALÕIGUS	10
FINANTSÕIGUS.....	10
KARISTUSÕIGUS.....	10
MENETLUSÕIGUS	11
RIIGIÕIGUS	12
HALDUSÕIGUS	15
MEDITSIINIÕIGUS	16
RAHVUSVAHELINE ÕIGUS	17
Inimõigused.....	18
Euroopa Liidu õigus	18
Mereõigus.....	21
Rahvusvaheline eraõigus.....	22

ISEJUHTIVAD SÕIDUKID, ROBOTID JA ÕIGUS : valik raamatuid ja artikleid

„Isejuhtivate autodega tulevik on juba kohal. Sealjuures autod ei pea suhtlema üksnes omavahel või teenusepakkujaga, vaid ka valitsustega. Andmevahetus peab toimuma sujuvalt ning kaitstult üle riigipiiride. Isejuhtivate sõidukite tulemine meie teedele on taas üks lisaelement, miks on digitaalset ühisturgu riikidevahelise suhtluse reguleerimiseks tarvis kiiremas korras,” ütles Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu asekancler Viljar Lubi Roomas Euroopa digipäeval 23. märtsil 2017.

(vt ka: <https://www.mkm.ee/et/uudised/lubi-isejuhtivate-autodega-tulevik-juba-kohal>)

Riigikantselei juurde otsustati 15. augustil 2016 luua isejuhtivate sõidukite ekspertrühm. Ekspertrühma ülesanne on töötada välja ettepanekud Eesti seadusandluse kohandamiseks ja vajaliku järelevalve korraldamiseks, et muuta võimalikuks isejuhtivate sõidukite kasutamine Eesti teedel ja tänavatel ning pakkuda lahendusi selleks, et Eesti oleks rahvusvahelistele ettevõtetele atraktiivne testkeskkond. Eesti näeb enda võimalusena ka isejuhtiva tehnoloogia kasutamist avalike teenuste osutamisel. Ekspertrühma ülesanne on ka valdkonna teavitustegevuste korraldamine.

Ekspertrühma ülesannete täitmise tähtaeg on 2017. aasta november.

(vt ka: <https://riigikantselei.ee/et/ekspertruhmad>; [Isejuhtivate sõidukite ekspertrühma moodustamine](#))

Summaria Iuridica käesolev number pakub valikut tehnoloogiliste uuendustega seotud õiguslikke probleeme käsitlevast kirjandusest.

RAAMATUD

[Handbook of research on synthesizing human emotion in intelligent systems and robotics](#) / ed. by Jordi Vallverdú. - Hershey (Pa.) : Information Science Reference, an imprint of IGI Global, 2015. - XXV, 469 lk.

Hiltunen, Elina ; Hiltunen, Kari. [Technolife 2035 : how will technology change our future?](#) - Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2015. - XVI, 360 lk.

[Killing by remote control : the ethics of an unmanned military](#) / ed. by Bradley Jay Strawser. - Oxford : Oxford University Press, 2013. - XXV, 264 lk.

Krishnan, Armin. [Killer robots : legality and ethicality of autonomous weapons.](#) - Farnham, UK ; Burlington, VT : Ashgate, 2009. - XII, 204 lk.

Lele, Ajey. [Strategic technologies for the military : breaking new frontiers.](#) - New Delhi ; Thousand Oaks : Sage ; New Delhi : Institute for Defence Studies and Analyses (IDSA), 2009. - 209 lk.

Lipson, Hod ; Kurman, Melba. [Driverless : intelligent cars and the road ahead.](#) - Cambridge, MA ; London, England : The MIT Press, 2016. - X, 312 lk.

Singer, Peter Warren. [Wired for war : the robotics revolution and conflict in the twenty-first century.](#) - New York : Penguin Press, 2009. - 499 lk.

Vaata ka:

Berreby, David. [Duet ex machina](#) / tlk. Anu Kippasto // Director (2016) nr. 9, lk. 78-85.

Kinkar, Rauno. [Tootjavastutus ja juhi deliktiõiguslik vastutus autonoomsete sõidukite tehnoloogia puudusest tingitud kahju tekkimise korral : \[magistritöö\]](#) / Tartu Ülikool, õigusteaduskond ; juhendaja: Mario Rosentau. - Tartu : Tartu Ülikool, 2015. - 99 lk.

Lillemägi, Marti. [KITT – ulmeseriaalist linnatänavale](#) // Eesti Majanduse Teataja (2017) nr. 1, lk. 75-78.

Paramonov, Riho. [Iseõitev auto ja algoritmi eetika](#) // Tehnikamaailm (2016) veebruar, lk. 46-48.

ARTIKLID

Artiklite täistekstid on kättesaadavad Rahvusraamatukogu [otsinguportaalist](#), sulgudes märgitud andmebaasist või paberväljaandest elektroonilise juurdepääsu puudumisel.

Armbrüster, Christian. Automatisiertes Fahren – Paradigmenwechsel im Straßenverkehrsrecht? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2017) Nr. 3, S. 83-86.

Das Bundeskabinett hat am 25.1.2017 den Entwurf eines Gesetzes zur Änderung des Straßenverkehrsgesetzes (BT-Drs. 18/11300) verabschiedet. Der Entwurf bringt keinen Quantensprung auf dem Weg zum autonomen Fahren: Das klassische Konzept der Fahrer- und Halterhaftung bleibt unberührt, und der Fahrer muss weiterhin das Verkehrsgeschehen im Blick behalten. Zudem werden aber auch die Kfz-Hersteller in die Pflicht genommen. (BECK)

Brownsword, Roger. [Technological management and the rule of law](#) // Law, Innovation and Technology. Vol. 8 (2016), issue 1, p. 100-140.

This article is a sequel to 'In the Year 2061: From Law to Technological Management'. Its purpose is to consider whether, and if so how, the Rule of Law together with the Fullerian principles of legality might be applied to a regulatory environment that is technologically managed rather than rule-based. Four organising questions are posed, concerning: (i) the compatibility of the 'instrumentalist' nature of technological management with the Rule of Law; (ii) the way in which compliance with the Rule of Law might function as the test of whether the use of technological management involves an abuse of regulatory power; (iii) the applicability of the spirit of the Fullerian principles of legality to the use of measures of technological management; and (iv) the further conditions that a moral community might wish to specify (as part of the Rule of Law compact between regulators and regulatees) with regard to distinctively the use of technological management.

de Bruin, Roeland. [Autonomous intelligent cars on the European intersection of liability and privacy](#) // European Journal of Risk Regulation : EJRR. Vol. 7 (2016), issue 3, p. 485-501.

The introduction of AICs could thus provide answers to reduce currently manifest risks that are the result of technological innovation in the past decades. European Union policies on innovation and growth aim to stimulate the development of 'robotics' in general, and AICs as a species thereof. Given the high ambitions on innovation, and the observation that the current legal framework does not necessarily stimulate technological development in the field of robotics, it is advocated that hurdles stemming from current legal frameworks have to be taken away in order to facilitate the development of AIC-technology. At the same time the (ethical) acceptability, sustainability and societal desirability of these innovations must be taken into account in a responsible way, in order to foster fertile ground for the societal acceptance of AIC-technology. The functioning of the applicable legal frameworks (III) on product liability (III.2), and liability for drivers or owners of AICs is discussed next (III.3), based on a particular scenario. Since the rules determining liability for damage in which motor vehicles are involved have not been harmonized in the European Union, three national regimes are discussed that are using a different approach to establish and allocate liability.

Hanna, Katherine L. [Old laws, new tricks: drunk driving and autonomous vehicles](#) // Jurimetrics : the Journal of Law, Science & Technology. Vol. 55 (2015), issue 2, p. 275-289.

Drunk driving, or driving under the influence (DUI), is a major public health problem in the United States. Despite attempts to educate drivers on the dangers of drunk driving and deter such behavior through criminal punishment, there are still thousands of deaths attributable to drunk driving every year and billions of dollars spent on damage from auto accidents, loss of life, injuries, deterrence, and punishment. Recent developments in autonomous vehicle technology could reduce or eliminate DUI-related accidents within the next decade. However, even in future autonomous vehicle systems that will have the potential to drive themselves in most circumstances, human intervention will sometimes be necessary. This article applies current DUI laws to autonomous vehicles and proposes a legislative change to clarify DUI laws and enhance the public safety.

Hevelke, Alexander ; Nida-Rümelin, Julian. [Responsibility for crashes of autonomous vehicles: an ethical analysis](#) // Science and Engineering Ethics. Vol. 21 (2015), issue 3, p. 619-630.

A number of companies including Google and BMW are currently working on the development of autonomous cars. But if fully autonomous cars are going to drive on our roads, it must be decided who is to be held responsible in case of accidents. This involves not only legal questions, but also moral ones. The first question discussed is whether we should try to design the tort liability for car manufacturers in a way that will help along the development and improvement of autonomous

vehicles. In particular, Patrick Lin's concern that any security gain derived from the introduction of autonomous cars would constitute a trade-off in human lives will be addressed. The second question is whether it would be morally permissible to impose liability on the user based on a duty to pay attention to the road and traffic and to intervene when necessary to avoid accidents. Doubts about the moral legitimacy of such a scheme are based on the notion that it is a form of defamation if a person is held to blame for causing the death of another by his inattention if he never had a real chance to intervene. Therefore, the legitimacy of such an approach would depend on the user having an actual chance to do so. The last option discussed in this paper is a system in which a person using an autonomous vehicle has no duty (and possibly no way) of interfering, but is still held (financially, not criminally) responsible for possible accidents. Two ways of doing so are discussed, but only one is judged morally feasible.

Kersten, Jens. Menschen und Maschinen. Rechtliche Konturen instrumenteller, symbiotischer und autonomer Konstellationen // [Juristenzeitung](#) (2015) Nr. 1, S. 1-8.

Die Beziehungen zwischen Menschen und Maschinen dynamisieren sich. Die Beschleunigung biologischer, sozialer und technischer Ko-Evolution ist von instrumentellen, symbiotischen und autonomen Konstellationen von Menschen und Maschinen geprägt. In instrumentellen Konstellationen stehen wir vor der Frage, ob nicht mehr wir die Maschinen, sondern die Maschinen uns beherrschen. In symbiotischen Konstellationen gehen Menschen und Maschinen ein persönliches Verhältnis ein, das neue soziale Inklusionsansprüche begründet. In autonomen Konstellationen provoziert uns die Rechtssubjektivität von maschinellen Personen.

Lee, Chasel. [Grabbing the wheel early: moving forward on cybersecurity and privacy protections for driverless cars](#) // Federal Communications Law Journal. Vol. 69 (2017), issue 1, p. 25-52.

Since the arrival of driverless cars in our collective consciousness in late 2010, there has been a rush to gawk at, to understand, and to grapple with this new phenomenon. From the beginning, concerns were raised about various issues, ranging from public safety to robot overlords. However, two problems, particularly cybersecurity and privacy, became salient in the public mind but defied easy resolution. There was little precedent in other forms of technology in protecting these now-important interests, but the glacial pace of lawmaking made addressing these two issues much more difficult. This Note proposes a viable framework by which these concerns can be addressed.

Leenes, Ronald; Palmerini, Erica; Koops, Bert-Jaap; Bertolini, Andrea; Salvini, Pericle; Lucivero, Federica. [Regulatory challenges of robotics: some guidelines for addressing legal and ethical issues](#) // Law, Innovation & Technology. Vol. 9 (2017), issue 1, p. 1-44.

Robots are slowly, but certainly, entering people's professional and private lives. They require the attention of regulators due to the challenges they present to existing legal frameworks and the new legal and ethical questions they raise. This paper discusses four major regulatory dilemmas in the field of robotics: how to keep up with technological advances; how to strike a balance between stimulating innovation and the protection of fundamental rights and values; whether to affirm prevalent social norms or nudge social norms in a different direction; and, how to balance effectiveness versus legitimacy in techno-regulation. The four dilemmas are each treated in the context of a particular modality of regulation: law, market, social norms, and technology as a regulatory tool; and for each, we focus on particular topics – such as liability, privacy, and autonomy – that often feature as the major issues requiring regulatory attention. The paper then highlights the role and potential of the European framework of rights and values, responsible research and innovation, smart regulation and soft law as means of dealing with the dilemmas.

Lohmann, Melinda. [Liability issues concerning self-driving vehicle](#) // European Journal of Risk Regulation : EJRR. Vol. 7 (2016), issue 2, p. 335-340.

This article deals with the civil liability issues that arise when self-driving vehicles are admitted to our streets. Firstly, it is explained why strict liability regimes for the vehicle holder, which are in place in several jurisdictions across Europe, are a workable foundation for ensuring compensation of the victim. However, accidents caused by highly automated vehicles will raise the question of the manufacturer's liability for a defective product. Accordingly, this article examines the effects of the circumstance that accidents occurring with self-driving cars will no longer be caused by misconduct of the human driver, but often rather by a system malfunction. Thirdly, it is argued that preferably the manufacturer should be the risk bearer and that this shift in liability towards the manufacturer will result in an adequate allocation of liability.

Purves, Duncan ; Jenkins, Ryan ; Strawser, Bradley. [Autonomous machines, moral judgment, and acting for the right reasons](#) // Ethical Theory and Moral Practice. Vol.18 (2015), issue 4, p. 851-872.

Modern weapons of war have undergone precipitous technological change over the past generation and the future portends even greater advances. Of particular interest are so-called autonomous weapon systems (henceforth, AWS), that will someday purportedly have the ability to make life and death targeting decisions on their own. Many have strong moral intuitions against such weapons, and public concern over AWS is growing. A coalition of several non-governmental organizations, for example, has raised the alarm through their highly publicized Campaign to Stop Killer Robots in an effort to enact an international ban on fully autonomous weapons. Despite the strong and widespread sentiments against such weapons, however, proffered philosophical arguments against AWS are often found lacking in substance. This article proposes that the prevalent moral aversion to AWS is supported by a pair of compelling objections.

Schaub, Renate. Interaktion von Mensch und Maschine. Haftungs- und immaterialgüterrechtliche Fragen bei eigenständigen Weiterentwicklungen autonomer Systeme // [Juristenzeitung](#) (2017) Nr. 7, S. 342-349.

Eigenständige Weiterentwicklungen technischer Systeme prägen zunehmend den Alltag in Industrie und Privatleben, etwa bei „smarten“ Produkten. Hier wird die Frage, ob unser Rechtssystem für die daraus resultierenden Folgen hinreichende Instrumente bereithält oder ob strukturell neue Lösungen geschaffen werden müssen für eigenständige Weiterentwicklungen autonomer Systeme – auch mit Blick auf aktuelle Vorschläge zur Schaffung einer „elektronischen Person“ – in Bezug auf das Haftungs- und Immaterialgüterrecht diskutiert.

Schrader, Paul T. Haftungsrechtlicher Begriff des Fahrzeugführers bei zunehmender Automatisierung von Kraftfahrzeugen // Neue Juristische Wochenschrift (2015) Nr. 49, S. 3537-3542.

Der Autor nimmt autonome Kraftfahrzeuge und die haftungsrechtlichen Folgen ihres Betriebs in den Fokus. Er kommt zu dem Ergebnis, dass die Übertragung wesentlicher Fahraufgaben auf technische Systeme für den Fahrer zwar eine praktische Erleichterung darstellt, aber keine Reduzierung seiner straßenverkehrsrechtlichen Haftung zur Folge hat. Für den Fall, dass die Steuerung ausschließlich durch den Einsatz von Software erfolgt, spricht sich der Autor für eine Ausdehnung der Haftung auf den Hersteller aus. (BECK)

Schroll, Carrie. [Splitting the bill: creating a national car insurance fund to pay for accidents in autonomous vehicles](#) // Northwestern University Law Review. Vol. 109 (2015), issue 3, p. 803-833.

While self-driving cars may seem like something that can exist only in a futuristic movie, the technology is developing rapidly, and many states already allow test runs of self-driving cars on state roads. Many car companies have announced that they will make self-driving cars available as early as 2020. However, several manufacturers of the self-driving car technology predict that personal ownership of vehicles will be replaced by a car-sharing system, where companies own the self-driving cars and rent them to consumers who pay per use. With more widespread introduction of this technology comes many questions about how to assess liability for accidents involving self-driving cars, and how insurance should be structured to pay for those accidents. This Note discusses the potential parties who could be held liable: drivers, car-sharing companies, and manufacturers. This Comment suggests the elimination of liability for any accidents involving self-driving cars, and recommends the creation of a National Insurance Fund to pay for all damages resulting from those accidents.

Vallejo, Daniel A. G. [Electric currents: programming legal status into autonomous unmanned maritime vehicles](#) // Case Western Reserve Journal of International Law. Vol. 47 (2015), issue 3, p. 405-428.

The use of autonomous vehicles in the ocean is a recent phenomenon, which challenges the notions of what can and cannot be done on the battlefield. One of these challenges is defining these vehicles in the proper legal framework, a challenge made harder by their lack of human control. This note seeks to establish a new definition for these autonomous maritime vehicles within the context of maritime law, establish a standard of liability for the vehicles, and provide guidance on whether or not these vehicles can comply with the collision regulations of the ocean.

Vladeck, David C. [Machines without principals: liability rules and artificial intelligence](#) // Washington Law Review. Vol. 89 (2014), issue 1, p. 117-150.

The idea that humans could, at some point, develop machines that actually "think" for themselves and act autonomously has been embedded in their literature and culture since the beginning of civilization. But these ideas were generally thought to be religious expressions - what one scholar describes as an effort to forge their own Gods - or pure science fiction. One vision was uncritically Utopian. Intelligent machines, this account goes, would transform and enlighten society by performing the mundane, mind-numbing work that keeps humans from pursuing higher intellectual, spiritual, and artistic callings. The introduction of highly sophisticated autonomous machines may be literally around the corner. How the law chooses to treat machines without principals will be the central legal question that accompanies the introduction of truly autonomous machines, and at some point, the law will need to have an answer to that question.

VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES*

Sulgudes märgitud andmebaas tähendab, et artikli täistekst on elektrooniliselt kättesaadav. See võimaldab Rahvusraamatukogu [registreerunud](#) ja [otsinguportaali](#) sisseloginud kasutajal sealt kohe sobiv andmebaas valida ja soovitud artikli täistekstini jõuda.

ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED

Halonen, Lea ; Keinänen, Anssi. Kohti parempää valvontajärjestelmää – oman toiminnan valvonnas sääntelykehys ja hyödyntäminen viranomaisvalvonnas osana // [Lakimies](#) (2017) nr. 2, lk. 143-168. Õigusaktide rakendamise tõhususe järelevalvest.

Märksõnad: õigusloome; järelevalve; kontroll

Jones, Yolanda P. Expansive legal research // International Journal of Legal Information (2016) nr. 3, lk. 241-268. Ekspansivse õpetamise teoorias õigusainete õpetamisel.

Märksõnad: õigusharidus; õpetamine; juristid; uuringud; pedagoogika ([WestlawNext](#))

ÕIGUSAJALUGU

Avenarius, Martin. Bernhard Windscheid (1817–1892) – der SpätPandektist und seine Wirkung auf das Rechtsdenken des europäischen Auslands // [Zeitschrift für Europäisches Privatrecht](#) (2017) nr. 2, lk. 335-372. Saksa juristi Bernhard Windscheidi õpetuste mõjust ja tema peateose „Pandektõiguse õpik” (1862) tähendusest Euroopa riikide õiguses.

Märksõnad: õigusteadus; õigusteooria; eraõigus; kodifitseerimine (jur.); Rooma õigus; juristid; Saksamaa; Euroopa

Papuashvili, George. Post-world war I comparative constitutional developments in Central and Eastern Europe // International Journal of Constitutional Law (2017) nr. 1, lk. 137-172. Ühistest joontest ja suundadest põhiseaduste loomisel I maailmasõja järgsel perioodil kümne Euroopa riigi (sh Eesti) võrdluses.

Märksõnad: põhiseadused; õigusloome; Esimene maailmasõda, 1914–1918; põhiõigused; riigiõigus; Euroopa ([Oxford University Press Journals](#))

TSIVIILÕIGUS

Андреев, В. К. Толкование договора в соотношении со сделкой и обязательством // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 55-62. Tehingu, kohustuse ja lepingu suhestuse käsitlest Vene tsiviilkoodeksis.

Märksõnad: tehingud; kohustused; lepingud; vastutus; ettevõtted; Venemaa

Gomille, Christian. Die Informationshaftung im europäischen Kollisionsrecht // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 6, lk. 289-295. Vastutusest valeinfo esitamise eest eraõiguses.

Märksõnad: eraõigus; info; desinformatsioon; vastutus; kahju hüvitamine; Saksamaa

Magnus, Robert. Subjektive Grenzen der Sperrwirkung des Eigentümer-Besitzer-Verhältnisses // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 17, lk. 1201-1206. Omaniku-omandaja suhte käsitlest tsiviilseadustikus kahju hüvitamise juhtudel.

Märksõnad: omandamine; heauskus; kahju tekitamine; kahju hüvitamine; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Saksamaa (BECK)

Offermann-Burckart, Susanne. Fortbildung – eine Pflicht nur für Fachanwälte und Spezialisten? // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 23, lk. 1654-1656. Advokaatide erialasest arengust ja enesearendamise kohustusest seoses õigusnõustamist pakkuvate kutsete tunnustamise direktiivi ülevõtmisega

Märksõnad: advokaadid; õigusabi; nõustamine; kutseoskused; enesearendamine; erialane areng; Saksamaa (BECK)

Schaub, Renate. Interaktion von Mensch und Maschine. Haftungs- und immaterialgüterrechtliche Fragen bei eigenständigen Weiterentwicklungen autonomer Systeme // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 7, lk. 342-349. Inimese ja masina suhetest õiguslikust aspektist; tsiviilõigusnormidest seoses robotika ja tehisintellekti arenguga.

Märksõnad: robotika; inimene; masinad; õiguslikud aspektid; intellektitehnika; vastutus; patendiõigus

Asjaõigus

Wais, Hannes. Form und Vorkaufsrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 22, lk. 1569-1573. Ostueesõigusest tsiviilseadustiku tõlgenduses.

Märksõnad: kinnisvara; ostueesõigus; seaduste tõlgendamine; Saksamaa (BECK)

Võlaõigus

Jerger, Christoph ; Bühle, Jonas. Rechte des Käufers eines beschlagnahmten Fahrzeugs // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 23, lk. 1639-1643. Ostja õigusest sõiduki ostulepingust taganeda, kui Schengeni infosüsteemi (SIS) kande tegemisel selgub, et auto tuleb konfiskeerida.

Märksõnad: lepinguõigus; autod; ostmine; konfiskeerimine; kriminaalmenetlus; andmebaasid; piirikontroll; Saksamaa (BECK)

Leuschner, Lars. Grenzen der Vertragsfreiheit im Rechtsvergleich // [Zeitschrift für Europäisches Privatrecht](#) (2017) nr. 2, lk. 335-372. Lepinguvabaduse piiridest vastutust piiravate lepingutingimuste näitel Saksa, Prantsuse, Inglise, Austria ja Šveitsi õiguses.

Märksõnad: lepinguõigus; lepingud; lepinguvabadus; piirangud; vastutus; võrdlev analüüs; Saksamaa; Inglismaa; Prantsusmaa; Austria; Šveits

Schrey, Joachim ; Thalhofer, Thomas. Rechtliche Aspekte der Blockchain // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 20, lk. 1431-1436. Plokiahela käsitlest võlaõiguse ja andmekaitse regulatsioonide aspektist.

Märksõnad: tehingud; bitcoin; virtuaalraha; krüptoraha; plokiahela-tehnoloogia; andmebaasid; lepingud; andmekaitse; seaduste tõlgendamine; Saksamaa (BECK)

Weller, Marc-Philippe ; Benz, Nina ; Thomale, Chris. Rechtsgeschäftsähnliche Parteiautonomie // [Zeitschrift für Europäisches Privatrecht](#) (2017) nr. 2, lk. 250-282. Lepinguosaliste iseseisvuse käsitlest tehingute ja näilike tehingute tähenduses; Saksa ja ELi õiguse tõlgendamisest.

Märksõnad: lepinguõigus; lepingud; tehingud; lepinguosalisused; lepinguvabadus; Euroopa Liidu õigus; seaduste tõlgendamine; siseriiklik õigus; Saksamaa

Perekonnaõigus

Fulli-Lemaire, Samuel. International surrogate motherhood before the French Cour de Cassation – the door is now Ajar // [Zeitschrift für Europäisches Privatrecht](#) (2017) nr. 2, lk. 471-484. Lapse sünni registreerimisest teisest riigist pärit asendusema korral Prantsusmaa ülemkohtu lahendi (03.07.2015) põhjal.

Märksõnad: asendusemadus; sünniaktid; lapsendamine; välismaalased; kohtulahendid; Euroopa Inimõiguste Kohus; Prantsusmaa

Menne, Martin. Dialogue of Judges – Verbindungsrichter und internationale Richternetzwerke. Ein innovatives Instrumentarium in grenzüberschreitenden Familiensachen // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 7, lk. 332-341. Vajadusest sidekohtunike järele piirülestes perekonnaõigusega seotud kohtuvaidlustes.
Märksõnad: kohtuasjad; kohtunikud; presuhted; koostöö; sotsiaalsed võrgustikud

Pärimisõigus

Luttermann, Claus. Zur Grundbuchordnung: Erbscheine, Nacherben(gemeinschaft) und Europäisches Nachlasszeugnis // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 9, lk. 439-445. Pärimise ja pärimistunnistusega seotud vaidlustest kinnistusraamatuseaduse tähenduses.

Märksõnad: kohtulahendid; vaidluste lahendamine; pärimine; kinnistusraamatud; Saksamaa

Zeranski, Dirk. Ausschluss der Ansprüche auf Pflichtteilergänzung und Schenkungsrückforderung wegen Fristablaufs // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 19, lk. 1345-1349. Tähtaja käsitlusest kinnisvara kinkimisel; sundosa ja kinkelepingust taganemine.

Märksõnad: pärimine; kinnisvara; sundosa; kinkelepingud; aegumine; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

ÄRIÕIGUS

Beurskens, Michael. Nomen est omen? – Falschfirmierung im elektronischen Geschäftsverkehr // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 18, lk. 1265-1270. Äriühingu vastutusest korrektsete andmete (nt nimi, juriidiline vorm) esitamise eest Internetis sõlmitavate lepingute puhul.

Märksõnad: äriühingud; elektrooniline kommunikatsioon; lepingud; Internet; vastutus; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

Dahl, Michael ; Schmitz, Daniel. Das neue Insolvenzanfechtungsrecht // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 21, lk. 1505-1511. Maksejõuetuse vaidlustamisest 5. aprillil 2017 jõustunud seadusemuudatustes.

Märksõnad: maksejõuetus; pankrotid; pankrotimenetlus; seaduste tõlgendamine; Saksamaa ([BECK](#))

Hodges, Christopher. Ethical business regulation and competition enforcement: challenging orthodoxy // European Competition Law Review (2017) nr. 5, lk. 237-246. Ärieetikast ja heidutuse käsitlusest konkurentsioiguses.

Märksõnad: konkurentsioigus; konkurents (maj.); korrupsioon; heidutus; kartellid; ärieetika; kohtulahendid; siseriiklik õigus; Suurbritannia ([WestlawNext](#))

Momtaz, Mahmoud A. The dual distribution discourse: a new perspective for the online hotel booking platforms // European Competition Law Review (2017) nr. 4, lk. 171-179. Hotellide online-broneerimise platvormidest ELi ja Ameerika Ühendriikide konkurentsioiguses.

Märksõnad: konkurentsioigus; konkurents (maj.); e-äri; hotellid; Interneti-teenused; kohtulahendid; Euroopa Liidu õigus; Ameerika Ühendriigid ([WestlawNext](#))

Ruuhonen, Janne. Johdon vahvistuskirjeen oikeudellinen merkitys tilintarkastuksessa // [Lakimies](#) (2017) nr. 2, lk. 169-194. Juhtkonna esitise auditeerimisel rahvusvahelistes auditeerimisstandardites ja riigisisises õiguses.

Märksõnad: äriühingud; juhatused; vastutus; raamatupidamine; auditeerimine; Soome

Thomale, Chris ; Hübner, Leonhard. Zivilgerichtliche Durchsetzung völkerrechtlicher Unternehmensverantwortung // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 8, lk. 385-397. Ettevõtete tsiviilvastutusest teises riigis asuvas haruettevõttes toimunud õnnetuse korral.

Märksõnad: hargmaised ettevõtted; tsiviilvastutus; kohtulahendid; siseriiklik õigus; rahvusvaheline eraõigus; Saksamaa

Veljanovski, Cento. The law and economics of pass-on in price fixing cases // European Competition Law Review (2017) nr. 5, lk. 209-218. Kahju hüvitamisest maksustamisega seotud kohtuasjades konkurentsioiguse aspektist; Suurbritannia konkurentsiseadusest kohtuasja Sainsbury's Supermarkets vs. MasterCard põhjal.

Märksõnad: konkurentsioigus; konkurents (maj.); tehingud; maksustamine; kahju hüvitamine; kohtulahendid; siseriiklik õigus; Suurbritannia ([WestlawNext](#))

INTELLEKTUAALNE OMAND

Kivistö, Martti. Tekijänoikeus omaisuutena – näkökulmia tekijänoikeuden yleisiin oppeihin // [Lakimies](#) (2017) nr. 2, lk. 222-229. Autoriõigusest kui varalisest õigusest.

Märksõnad: autoriõigus; omand; varaline õigus; digiteerimine; Soome

Латынцев, А. В. Предложения по определению термина „трансфер технологии” // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 62-69. Mõiste „tehnoloogiasiire” ja sellega kaasvate protsesside defineerimisest Vene õiguses.

Märksõnad: tehnoloogiasiire; tehnoloogia; protsessid; autoriõigus; tehnoloogilised uuendused; teadus- ja arendustegevus; õiguslikud aspektid; Venemaa

Nordemann, Jan Bernd. Bildung und Wissenschaft ohne Marktwirtschaft // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 22, lk. 1586-1587. Probleemkohtadest (nt n-ö sunddigiteerimine, koopiad teostest mitteäriksel eesmärkidel raamatukogudes) veebruaris 2017 esitatud autoriõiguse-teadmusühiskonnaseaduse eelnõus.

Märksõnad: autoriõigus; haridus; teadus; teadmusühiskond; koopiad; raamatukogud; kirjastajad; autorid; turumajandus; Saksamaa ([BECK](#))

KESKKONNAÕIGUS

Barton, Barry ; Schütte, Peter. Electric vehicle law and policy: a comparative analysis // Journal of Energy & Natural Resources Law (2017) nr. 2, lk. 147-170. Elektrisõidukite kasutuselevõtu õiguslikest ja poliitilistest probleemidest Norras, Californias, Saksamaal, Uus-Meremaal, Austraalias ja Prantsusmaal.

Märksõnad: kliimapolitika; elektrisõidukid; elektriautod; transport; kütused; võrdlev analüüs; Norra; California; Saksamaa; Uus-Meremaa; Austraalia; Prantsusmaa ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Davies, Haydn. The Well-being of Future Generation (Wales) Act 2015 – a step change in the legal protection of the interests of future generation? // Journal of Environmental Law (2017) nr. 1, lk. 165-175. Tulevaste põlvkondade õiguste ja huvide kaitsest Walesis 1. aprillil 2016 jõustunud seaduses.

Märksõnad: keskkonnakaitse; säästev areng; õigusloome; põlvkonnad; heaolu; Wales ([Oxford University Press Journals](#))

France-Hudson, Ben. Surprisingly social: private property and environmental management // Journal of Environmental Law (2017) nr. 1, lk. 101-127. Eraomandist loodusressursside kasutuse, kaitse ja säilitamise tähenduses Uus-Meremaa kalanduskvootide süsteemi näitel.

Märksõnad: loodusvarade kaitse; eraomand; kalandus; ressursikasutus; ressursikorraldus; looduskaitse; keskkonnapoliitika; keskkonnakaitse; Uus-Meremaa ([Oxford University Press Journals](#))

Горохов, Д. Б. Современное законодотворчество в сфере содержания, использования и охраны животных // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 138-153. Loomakaitsest, nõuetest ja piirangutest loomakasvatusest ja jahipidamisest; regulatsiooni ajakohastamisest.

Märksõnad: loomad; loomakaitse; loomakasvatus; jaht; vastutus; õigusloome; Venemaa

Lee, Robert G. Always keep a hold of nurse: British environmental law and exit from the European Union // Journal of Environmental Law (2017) nr. 1, lk. 155-164. Suurbritannia EList lahkumise mõjust riigisisese keskkonnaõiguse arengule.

Märksõnad: keskkonnakaitse; keskkonnapoliitika; Euroopa Liidu õigus; õigusloome; siseriiklik õigus; Euroopa Liit; Suurbritannia ([Oxford University Press Journals](#))

Louis, Hans Walter. Naturschutz- und Bauplanungsrecht // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 9, lk. 362-372. Arengusuundadest ja probleemidest loodus- ja maastikukaitse nõuete järgimisel ehitiste planeerimisel; ehitusseadustiku tõlgendamisel.

Märksõnad: keskkonnakaitse; looduskaitse; maastikukaitse; ehitus; piirangud; seaduste tõlgendamine; Saksamaa

TÖÖÕIGUS

Benedict, Jörg ; Kalbitz, Christian. Schöne neue Welt – Hochschulpolitik und Arbeitsrecht // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 8, lk. 397-405. Teadustöötajate töösuhete regulatsiooni 2016. aasta maist kehtivate muudatuste mõjust kõrghariduspoliitkale; muudatuste vajalikkusest ja nendega seotud probleemidest.

Märksõnad: töölepingud; õppejõud; teadlased; töösuhted; kõrgharidus; kõrghariduspoliitika; kohtulahendid; Saksamaa

Невежина, М. В. Запрет дискриминации в сфере трудовых отношений // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 83-90. Diskrimineerimise käsitlusest Vene tööõiguses ja rahvusvaheliste lepingute (ILO, ÜRO) mõjust.

Märksõnad: töösuhted; diskrimineerimine; sooline diskrimineerimine; võrdsed võimalused; põhiõigused; rahvusvahelised lepingud; siseriiklik õigus; Venemaa

SOTSIAALÕIGUS

Kytölä, Marika. Äidin oikeus, isän kannustin – vanhempainpäiväraha sukupuolistuneena sääntelynä // [Lakimies](#) (2017) nr. 2, lk. 195-215. Vanemahüvitistest ja ravikindlustuse seadusest soolisest aspektist.

Märksõnad: peretoetused; vanemahüvitis; ravikindlustus; emadus; isadus; sooline võrdõiguslikkus; lastetoetused; uuringud; Soome

FINANTSÕIGUS

Möllers, Thomas M. J. ; Herz, Pirmin. Generalamnestie von Kursmanipulationen im Kapitalmarktrecht? // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 9, lk. 445-451. Tekkinud seaduselüngast ja Liidu Ülemkohtu lahendist (10.01.2017) seoses sanktsioonidega turumanipulatsiooni ja siseinfo kuritarvitamise korral börsitehingutes.

Märksõnad: börsitehingud; väärtpaberid; väärtpaberiturg; sanktsioonid; kohtulahendid; Saksamaa

KARISTUSÕIGUS

Анощенкова, С. В. Основа справедливого наказания // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 106-112. Üldistest põhimõtetest ja individuaalsusest kriminaalkaristuse määramisel; Vene kriminaalkoodeksi § 62–70 tõlgendamise ja ülemkohtu praktikast aastatel 2011–2015.

Märksõnad: karistused; printsüübid; süü (jur.); individuaalsus; seaduste tõlgendamine; ülemkohtud; kohtulahendid; Venemaa

Flanders, Chad. Punishment, liberalism, and public reason // *The Criminal Justice Ethics* (2017) nr. 1, lk. 61-77. Kurjategijate karistamise põhjustest ja põhjendatusest liberaalses ühiskonnas.

Märksõnad: kuriteod; karistused; liberalism; sallivus; õigusemõistmine; avalikkus; õigusteooria (täistekst RRI arvutivõrgus)

Gless, Sabine. Zur Aktualität von Vergessen und Vergeben im digitalen Zeitalter // [Goltdammer's Archiv für Strafrecht](#) (2017) nr. 5, lk. 254-259. Aegumisest karistusõiguslikus tähenduses ja tsiviilõiguses isikuandmete kaitse ning andmete kustutamise nõude taustal; Euroopa Kohtu lahendist C-131/12.

Märksõnad: isikuandmed; andmekaitse; otsingumootorid; veebisaidid; andmesäilitus; aegumine; juurdepääs infole; piirangud; vastutus; Euroopa Kohus; kohtulahendid

Клименко, Ю. А. Правила квалификации преступлений, совершенных в соучастии // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 112-121. Kaasosalusest kuritegudes; osaluse vormidest ja klassifitseerimisest Vene kriminaalõiguses.

Märksõnad: kuriteod; süüteo osavõtt; organiseeritud kuritegevus; ülemkohtud; kohtulahendid; Venemaa

Kolind, Torsten ; Søgaard, Thomas Friis ; Hunt, Geoffrey ; Thylstrup, Birgitte. Transitional narratives of identity among ethnic minority youth gangs in Denmark: from collectivism to individualism // *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* (2017) nr. 1, lk. 3-19.

Kopenhaagenis vähemusrahvustest noorte meeste seas läbi viidud uuringust jõukusesse kuulumise, kriminaalsuse, narkootikumide tarvitamise ja müümise vältimise võimaluste teemal.

Märksõnad: inimõigused; vähemusrahvused; identiteet; narkootikumid; uuringud; kuritegevus; mehed; rahvuslik identiteet; Taani ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Kostiainen, Riikka. Käräjäsaleissa kohdataan tukiverkoista pudonneita // [Haaste](#) (2017) nr. 2, lk. 4-6. Raskes olukorras olevate laste ja noorte märkamisest ja sekkumisest nende kuritegelikule teele sattumise ennetamiseks.

Märksõnad: kriminaalpreventsioon; lapsed; noored; kriminaalpoliitika; Soome

Lee, Hsin-Wen. Taking deterrence seriously: the wide-scope deterrence theory of punishment // The Criminal Justice Ethics (2017) nr. 1, lk. 2-24. Karistus kui heidutusvahend kuritegevuse vältimiseks; karistuse hirmutava mõju teooriast.

Märksõnad: kuriteod; karistused; heidutus; au; eneseväarikus; õigusteooria ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Moeller, Kim. Cannabis sales and immigrant youth gangs in Denmark – an exploratory study of market structure and youth gang evolution // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2017) nr. 1, lk. 20-34. Kanepiga kaubitsemisest noortekampades, eelkõige Lähis-Idast pärit sisserändajate järeltulijate seas.

Märksõnad: sisserändajad; noored; narkootikumid; kanep; uuringud; vähemusrahvused; Taani ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Perttu, Sirkka. Huomiota ikäänntyneiden kokemaan lähisuuhdeväkivaltaan // [Haaste](#) (2017) nr. 2, lk. 10-11. Vanemaealiste kogetud lähisuuhtevägivalda käsitlevast uuringust.

Märksõnad: kuritegevus; kuriteohvrid; perevägivald; vägivald; peresuhted; uuringud; statistilised andmed; vanemaealised; Soome

Sambou, Saija ; Slögs, Pia. Lähisuuhdeväkivallan sovittelun käsikirja painottaa uhrin tarpeita // [Haaste](#) (2017) nr. 2, lk. 27-28. Lepitamisest paarisuhetes; ELi juhendist [Restorative justice and domestic violence. A guide for practitioners](#).

Märksõnad: Euroopa Liit; karistusõigus; paarisuuhtevägivald; lepitusmenetlus; vägivald

Svalin, Klara ; Mellgren, Caroline ; Torstensson Levander, Marie ; Levander, Sten. Assessing and managing risk for intimate partner violence: police employees' use of the police screening tool for violent crimes in Scania // Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention (2017) nr. 1, lk. 84-92. Lähisuuhtevägivallast, selle ennetamisest ja vastumeetmetest; lähisuuhtevägivalla riskihindamise vahendeid käsitlevast uuringust.

Märksõnad: ohvrid; perevägivald; ennetamine; politsei; riskianalüüs; uuringud ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Walter, Tonio. Der vermeintliche Tötungsvorsatz von „Rasern“ // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 19, lk. 1350-1353. Tahtlusest ja kuriteokoosseisust linnades autoga kihutajate (peamiselt noorte meeste) vastutusele võtmisel; Berliini esimese astme kohtu lahendist (27.02.2017).

Märksõnad: liiklussüüteod; tahtlus (süüvorm); liiklusõnnetused; tapmine; autojuhid; mehed; vastutus; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

MENETLUSÕIGUS

Barlow, Anna. Administrative law and human rights standards in legal aid: an overview with examples from Finland and England & Wales // [European Public Law](#) (2017) nr. 1, lk. 165-191. Haldusõiguse põhimõtete rakendamisest õigusabis seoses rahvusvaheliste nõuetega inimõiguste kaitsmisel Soome, Inglismaa ja Walesi näitel.

Märksõnad: õigusabi; inimõigused; haldusõigus; rahvusvaheline õigus; siseriiklik õigus; Soome; Inglismaa; Wales

Bodnár, Eszter. Gedanken über die Einführung der öffentlichen Verhandlung am ungarischen Verfassungsgericht // [Osteuropa-Recht](#) (2017) nr. 1, lk. 65-80. Ungari konstitutsioonikohtust ja ideest muuta istungid avalikeks; Saksamaa, Prantsusmaa ja Ameerika Ühendriikide konstitutsioonikohtute praktikast.

Märksõnad: kohtud; kohtunikud; põhiseadused; kohtumenetlus; konstitutsioonikohtud; avalikkus; Ameerika Ühendriigid; Ungari; Saksamaa; Prantsusmaa

Branovitskii, Konstantin ; Breig, Burkhard. Kontrollmechanismen der Gerichtsorganisation in der Russischen Föderation // [Osteuropa-Recht](#) (2017) nr. 1, lk. 4-26. Venemaa kohtureformist ja kohtute töö järelevalvest.

Märksõnad: kohtud; kohtunikud; reformid; kohtureformid; kohtumenetlus; järelevalve; Venemaa

Erb, Volker. Beweisverwertungsverbote zum Nachteil des Beschuldigten? Bemerkungen zu einem rechtsstaatlich gefährlichen Irrweg // [Goldammer's Archiv für Strafrecht](#) (2017) nr. 3, lk. 113-129. Tõendite kasutamise ja hindamisega seotud piirangutest kriminaalmenetluses.

Märksõnad: kriminaalmenetlus; tõendamine (jur.); piirangud; süü (jur.); põhiseadused; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Saksamaa

Pfander, James E. Standing to sue: lessons from Scotland's actio popularis // *Duke Law Journal* (2017) nr. 7, lk. 1493-1563. Rooma õiguse mõjust Šotimaa kõrgema tsiviilkohtu (Court of Session) praktikale; võrdlevaid näiteid Ameerika Ühendriikide õigusega.

Märksõnad: tsiviilkohtumenetlus; vaidluste lahendamine; seaduste tõlgendamine; Rooma õigus; kohtulahendid; Šotimaa; Ameerika Ühendriigid ([Academic Search Complete EBSCO](#))

Руднев, В. И. Статус задержанного как нового участника уголовного судопроизводства // [Журнал российского права](#) (2017) nr. 4, lk. 130-137. Mõistetest „kahtlusalune” ja „kinnipeetav” Vene kriminaalmenetluse koodeksis; konstitutsioonikohtu Maslovi lahendist (27.06.2000).

Märksõnad: kriminaalmenetlus; kinnipeetavad; vangistus; süütuse presumpatsioon; kohtulahendid; konstitutsioonikohtud; Venemaa

Ulrici, Bernhard. Der vereinfachte Vollstreckungsauftrag an den Gerichtsvollzieher // *Neue Juristische Wochenschrift* (2017) nr. 16, lk. 1142-1146. Elektroonilisest kommunikatsioonist tsiviilkohtumenetluses kohtutäiturile taotluse esitamisel seoses võlgade piiriülese sissenõudmise ja pangakontode arestimisega; ELi määrusest [655/2014](#) riigisisese õiguses.

Märksõnad: tsiviilkohtumenetlus; kohtutäituri; elektrooniline kommunikatsioon; täitemenetlus; sundtäitmine; võlad; Euroopa Liidu õigus; seaduste tõlgendamine; Saksamaa ([BECK](#))

RIIGIÕIGUS

Ahmed, Farrah. The autonomy rationale for religious freedom // *The Modern Law Review* (2017) nr. 2, lk. 238-262. Usuvabaduse kui põhiõiguse kaitsest, usulistest tõekspidamistest ja proselütismist; Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast.

Märksõnad: usuvabadus; isikuvabadus; autonoomia; religioonipoliitika; põhiõigused; Euroopa Inimõiguste Kohus; kohtulahendid ([Wiley Online Library](#))

Alter, Maximilian J. Der „Brexit” zwischen Parlamentssouveränität, Prärogativbefugnissen und regionaler Autonomie // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 8, lk. 405-413. Parlamendi osast ELi lahukumise protsessi käivitamisel Suurbritannia ülemkohtu otsuses; otsuse mõjust ja tagajärgedest.

Märksõnad: Euroopa Liit; kohtulahendid; ülemkohtud; parlamendid; rahvusvahelised lepingud; valitsused; Suurbritannia

Boehme-Neßler, Volker. Gekaufte Aufmerksamkeit? Verfassungs- und parteienrechtliche Überlegungen zum Sponsoring von politischen Parteien // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2017) nr. 8, lk. 528-531. Annetuste ja sponsoreerimisega seotud probleemidest poliitiliste parteide rahastamisel.

Märksõnad: parteid; finantseerimine; annetused; sponsoreerimine; usaldusväärsus; põhiseadused; Saksamaa ([BECK](#))

Buchholtz, Gabriele. Reformimpulse für die Integration Geflüchteter // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2017) nr. 11, lk. 756-761. Ettepanekuid põgenike paremaks integreerimiseks haldus- ja õiguslikul tasandil.

Märksõnad: sisseränne; varjupaigataotlejad; bürokraatia; õigusloome; sotsiaalsed aspektid; Saksamaa ([BECK](#))

Clouts, Elke. The legal limits of citizenship deprivation as a counterterror strategy // [European Public Law](#) (2017) nr. 1, lk. 57-92. Terroristidelt kodakondsuse äravõtmise õiguslikest aspektidest.

Märksõnad: terrorism; terrorismivastane võitlus; terroristid; ennetamine; kodanikud; kodakondsus; põhiõigused; denaturalisatsioon

Dietz, Sara. Die europarechtsfreundliche Verfassungsidentität in der Kontrolltrias des Bundesverfassungsgerichts // Archiv des öffentlichen Rechts (2017) nr. 1, lk. 78-132. ELi õiguse tõlgendamise järelevalvest põhiõiguste kaitsmisel Saksa konstitutsioonikohtu ja Euroopa Kohtu vahelises suhestuses. Kokkuvõte inglise keeles.

Märksõnad: põhiseadused; põhiseaduslikkuse järelevalve; konstitutsioonikohtud; Euroopa Liidu õigus; Euroopa Kohus; seaduste tõlgendamine; siseriiklik õigus; kohtulahendid; Saksamaa ([IngentaConnect Journals](#))

Eisel, Stephan. E-Petitionen beim Deutschen Bundestag. Sinnvolles Angebot mit begrenzter Reichweite // Zeitschrift für Parlamentsfragen (2016) nr. 4, lk. 867-877. Parlamendi suhtlemisest avalikkusega petitsioonide esitamise võimaluse näitel; alates 2005. aastast kehtivast e-petitsioonide süsteemist.

Märksõnad: parlamendid; parlamendikomisjonid; petitsioonid; kodanikualgatus; elektrooniline kommunikatsioon; Saksamaa ([Nomos eLibrary](#))

Henneke, Hans-Günter. Tut ein Staat ohne Staatsschuld zu wenig für die Zukunft, fordert er zuviel von der Gegenwart oder ist er schlicht zu dumm zum Geldgeben? // [Zeitschrift für Gesetzgebung](#) (2017) nr. 1, lk. 38-57. Riigivõlast ja riiklikest investeeringutest põhiseaduslikust aspektist (eelkõige Saksa põhiseaduse artiklid 109 ja 115) ning võlgnevussüsteemist (kehtib alates 2009. aastast).

Märksõnad: riigivõlg; investeeringud; riiklikud investeeringud; riigieelarve; kulud; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; Euroopa Liidu õigus; Saksamaa

Karayanidi, Milana. Adjudicative jurisdiction in civil and commercial matters in Russia: analysis and commentary // The American Journal of Comparative Law (2016) nr. 4, lk. 981-1017. Muudatustest Venemaa kohtusüsteemis 2014. aastal ning tsiviil- ja kaubandusajadega seotud kohtupraktikast.

Märksõnad: kohtusüsteemid; kohtureformid; kohtumenetlus; õigusallikad; tsiviilkohtumenetlus; kohtulahendid; Venemaa ([WestlawNext](#))

Kleinlein, Thomas. Kontinuität und Wandel in Grundlegung und Dogmatik des wehrverfassungsrechtlichen Parlamentsvorbehalt // Archiv des öffentlichen Rechts (2017) nr. 1, lk. 43-77. Parlamendireservatsioonist riigi relvajõudude välisriikides tegutsemise otsustes Saksa konstitutsioonikohtu Liibüa lahendi (sept 2015) valguses. Kokkuvõte inglise keeles.

Märksõnad: parlamendid; valitsused; võimude lahusus; sõjavägi; rahvusvaheline julgeolek; konstitutsioonikohtud; põhiseadused; kohtulahendid; Saksamaa ([IngentaConnect Journals](#))

Krasnov, Mikhail ; Gorskiy, Alexander. Die Selbstauflösung des Parlaments: Möglichkeit und Wirklichkeit – ein Fall aus der Praxis des Verfassungsgerichts Russlands // [Osteuropa-Recht](#) (2017) nr. 1, lk. 81-103. Venemaa konstitutsioonikohtu mõjust Riigiduumale ja selle valimistele.

Märksõnad: kohtud; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; parlamendid; valimised; Venemaa

Lamprecht, Rolf. „Ehrenkodex“ für die obersten Richter der Republik // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 16, lk. 1156-1160. Kohtunike sõltumatuse ja tasustamisega seotud probleemidest kohtunike aukoodeksi loomise taustal.

Märksõnad: kohtunikud; tulud; eetika; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

Lind, Anna-Sara. A living constitution in times of emergency? Sweden // [European Public Law](#) (2017) nr. 1, lk. 27-37. Rootsi põhiseadusest riiki viimastel aastatel tugevalt mõjutanud finantskriisi, globaliseerumise ja sisserände taustal.

Märksõnad: põhiseadused; finantskriisid; sisseränne; globaliseerumine; valitsused; heaolu; Rootsi

Meyer, Stephan. Kriminalwissenschaftliche Prognoseinstrumente im Tatbestand polizeilicher Vorfeldbefugnisse // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 9, lk. 429-439. Kriminaalpolitsei volitustest varjatud jälitustegevuses terrorismi ennetamisel Saksa konstitutsioonikohtu lahendis.

Märksõnad: kohtulahendid; konstitutsioonikohtud; kriminaalpolitsei; jälitustegevus; terrorismivastane võitlus; põhiõigused; kriminalistika; Saksamaa

Morlok, Martin. Kein Geld für verfassungsfeindliche Parteien? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2017) nr. 3, lk. 66-69. Parteide riiklikust rahastamisest ja arutelust põhiseaduse muutmiseks, et sätestada piirangud paremääruslike parteide tegevusele; Saksa konstitutsioonikohtu lahendist (17.01.2017).

Märksõnad: parteid; finantseerimine; piirangud; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; paremääruslus; Saksamaa ([BECK](#))

Murkens, Jo Eric Khushal. The blunders of Brexit: economics, sovereignty, and the Constitution // [Zeitschrift für Gesetzgebung](#) (2017) nr. 1, lk. 1-17. Brexitist Suurbritannia sise poliitika ja õiguse vaates: iseseisvumise majanduslik mõju ning suhted Šotimaa, Walesi ja Põhja-Iirimaa.

Märksõnad: põhiseadused; iseseisvus (pol.); majandussuhted; sise poliitika; siseriiklik õigus; võimupoliitika; Euroopa Liit; Suurbritannia; Šotimaa; Wales; Põhja-Iirimaa

Möllers, Christoph. Von der Kernbereichsgarantie zur exekutiven Notstandsprärogative: zum BND-Selektoren-Beschluss des BVerfG // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 6, lk. 271-278. Riigisaladusest ja tõendamisest parlamendi uurimiskomisjonide tegevuses Saksa ja Ameerika luureteenistuste koostöö uurimise näitel; Saksa konstitutsioonikohtu lahendist 13.10.2016. Vt. ka lk. 302-313.

Märksõnad: parlamendid; parlamendikomisjonid; tõendamine (jur.); riigisaladused; luureteenistused; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; Saksamaa

Neumeier, Christian ; Waldhoff, Christian. Die Rückforderung zweckwidrig verwendeter Fraktionsmittel im System des Parlamentsrechts // Zeitschrift für Parlamentsfragen (2017) nr. 1, lk. 163-185. Fraktsioonide rahastamisest ja selle kontrollist Saksa parlamendis.

Märksõnad: parlamendid; parlamendifraktsioonid; parteid; finantseerimine; järelevalve; finantskontroll; seaduste tõlgendamine; Saksamaa ([Nomos eLibrary](#))

Rusteberg, Benjamin. Die Gewährleistung einer funktionsgerechten und organadäquaten Aufgabenwahrnehmung als Schranke der parlamentarischen Untersuchungsrechts // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 8, lk. 319-325. Parlamendi uurimiskomisjoni infonõuete ja tegevuse piiridest ning koostööst valitsusega Saksa konstitutsioonikohtu nn NSA-lahendi (13.10.2016) põhjal.

Märksõnad: parlamendid; parlamendikomisjonid; uurimine (jur.); valitsused; konfidentsiaalne info; koostöö; luureteenistused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; Saksamaa

Schmahl, Stefanie ; Waldhoff, Christian. Ist die Anrechnung von Altersrenten gemäß § 29 AbgG auf die Entschädigung von Abgeordneten verfassungskonform? // Zeitschrift für Parlamentsfragen (2017) nr. 1, lk. 163-185. Parlamendiliikmete vanaduspensionid arvestamisest üldise pensionikindlustuse ja parlamendiliikmete hüvitiste regulatsioonides.

Märksõnad: parlamendid; parlamendiliikmed; pensionid; pensionikindlustus; vanaduspension; seaduste tõlgendamine; põhiseaduslike järelevalve; Saksamaa ([Nomos eLibrary](#))

Steinbach, Armin. Social Bots im Wahlkampf // Zeitschrift für Rechtspolitik (2017) nr. 4, lk. 101-105. Tõeste valimistulemuste saavutamise probleemidest infoga manipuleerimise, valeuudiste ja automaatseid sõnumeid genereerivate arvutiprogrammide (*social bot*) kasutamise valguses.

Märksõnad: valimised; põhiseadused; sotsiaalmeedia; Internet; valeuudised; info; valimisvõitlus; Saksamaa ([BECK](#))

Sturm, Roland. Brexit – das Vereinigte Königreich im Ausnahmezustand? // Zeitschrift für Parlamentsfragen (2016) nr. 4, lk. 878-892. Suurbritannia EList lahkumise mõjust riigi sise poliitikale, parteisüsteemile ja suhetele ELiga.

Märksõnad: parlamendid; parteid; valitsused; sise poliitika; koostöö; referendumid; Euroopa Liit; Suurbritannia ([Nomos eLibrary](#))

Uhle, Arnd. Das Parteiverbot gem. Art. 21 II GG // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2017) nr. 9, lk. 583-590. Parteide tegevuse keelustamisest või piiramisest põhiseaduse artikli 21 tähenduses; Saksa konstitutsioonikohtu 17.01.2017 lahendist ja selle õiguslikest tagajärgedest. Samal teemal ka artikkel lk. 590-597.

Märksõnad: parteid; paremääruslus; piirangud; seaduste tõlgendamine; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; põhiseadused; Saksamaa ([BECK](#))

HALDUSÕIGUS

Armbrüster, Christian. Automatisiertes Fahren – Paradigmenwechsel im Straßenverkehrsrecht? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2017) nr. 3, lk. 83-86. Liiklusseaduse muutmise eelnõust, milles sätestatakse sõidukijuhi ja tootja vastutus isesõitva auto kasutamisel.

Märksõnad: liiklus; liiklusvahendid; liiklusohutus; autod; automaatika; autojuhid; autotööstus; vastutus; liikluseeskirjad; Saksamaa ([BECK](#))

Derkatsch, Taras. Softwarelokalisierung in Russland: Teilnahme ausländischer Softwarehersteller an öffentlichen Ausschreibungen // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2017) nr. 4, lk. 97-100. Piirangutest välismaistele tarkvaratootjatele riigiasutuste ja kohalike omavalitsustega seotud riigihangetes osalemisel.

Märksõnad: riigihanked; tarkvaraarendus; välisettevõtted; tarkvara; Venemaa ([BECK](#))

Eifert, Martin. Rechenschaftspflichten für soziale Netzwerke und Suchmaschinen // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 20, lk. 1450-1454. Digitaalse kommunikatsiooniruumi reguleerimise seaduse eelnõust.

Märksõnad: elektrooniline kommunikatsioon; sotsiaalmeedia; Internet; võrgusuhtlus; privaatus; otsingumootorid; Interneti-teenused; aruandlus; vastutus; Saksamaa ([BECK](#))

Greve, Holger. Das neue Bundesdatenschutzgesetz // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2017) nr. 11, lk. 737-744. Mais 2018 jõustuva ELi andmekaitse ülddirektiivi ülevõtmisega seotud Saksa uuest andmekaitse seadusest.

Märksõnad: andmekaitse; andmeedastus; põhiõigused; siseriiklik õigus; Euroopa Liidu õigus; seaduste kooskõlastamine; Saksamaa ([BECK](#))

Guckelberger, Annette. Informationszugang zu Telefonlisten von Behörden // Neue Juristische Wochenschrift (2017) nr. 17, lk. 1210-1212. Ametkondlikule infole juurdepääsust ja asutuste kontakttelefonide avalikustamisest.

Märksõnad: avalik teenistus; ametid (riigiasutused); juurdepääs infole; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

Guggenberger, Nikolaus. Das Netzwerkdurchsetzungsgesetz – schön gedacht, schlecht gemacht // Zeitschrift für Rechtspolitik (2017) nr. 4, lk. 98-101. Ülevaade seadusemuudatustest vihakuritegevuse ja valeuudiste sotsiaalvõrgustikes levimise piiramiseks.

Märksõnad: Internet; sotsiaalmeedia; võrgusuhtlus; valeuudised; vihakuriteod; vaenu õhutamine; info; vastutus; Saksamaa ([BECK](#))

Hautamäki, Tarja. Yksityisen turvallisuusalan valvonta kaipaa täsmenämistä // [Lakimies](#) (2017) nr. 2, lk. 230-235. Eraturvafirmade ja -turvateenuste kasutamise kasvust; turvateenistuste tegevuse reguleerimisest Soomes.

Märksõnad: turvateenused; turvateenistused; järelevalve; julgeolek; põhiõigused; Soome

Hoffmann-Riem, Wolfgang. Verhaltenssteuerung durch Algorithmen – eine Herausforderung für das Recht // Archiv des öffentlichen Rechts (2017) nr. 1, lk. 1-42. Algoritmidest kui tehnilistest reeglitest käitumise mõjutamiseks õiguslikust aspektist. Kokkuvõte inglise keeles.

Märksõnad: elektrooniline kommunikatsioon; infotehnoloogia; suurandmed; algoritmid; arvutisüsteemid; teenused; käitumine; andmekaitse; õigusnormid ([IngentaConnect Journals](#))

Linke, Benjamin. Auftragsänderungen im Vergaberecht // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2017) nr. 8, lk. 510-516. Tellimuse muutmise võimalustest riigihankelepingutes; konkurentsipiirangute vastase seaduse (GWB) § 132 tõlgendamise ja Euroopa Kohtu praktikast.

Märksõnad: riigihanked; lepingud; konkurents (maj.); piirangud; seaduste tõlgendamine; Euroopa Kohus; kohtulahendid; Saksamaa ([BECK](#))

Martini, Mario ; Nink, David. Wenn Maschinen entscheiden... – vollautomatisierte Verwaltungsverfahren und der Persönlichkeitsschutz // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2017) nr. 10, lk. 681-682. Haldusmenetluse automatiseerimisega seotud probleemidest (nt algoritmide riiklik kontroll jm). [TÄISTEKST](#) ainult elektroonilises versioonis.

Märksõnad: avalik haldus; haldusmenetlus; infotehnoloogia; andmekaitse; Saksamaa ([BECK](#))

Mäkinen, Eija. Controlling Nordic municipalities // [European Public Law](#) (2017) nr. 1, lk. 123-145. Kohalike omavalitsuste tegevuse kontrollist ja selle mudelitest Põhjamaades ning Euroopa kohaliku omavalitsuse harta mõjust.

Märksõnad: kohalikud omavalitsused; linnavalitsused; kodanikud; kontroll; poliitika; võrdlev analüüs; Põhjamaad; Soome; Rootsi; Norra; Taani; Euroopa kohaliku omavalitsuse harta (1985)

Myers, Lauren. A picture is worth a thousand material-connection disclosures: endorsers, Instagram, and the Federal Trade Commission's endorsement guides // *Duke Law Journal* (2017) nr. 6, lk. 1371-1405. Mõistest „kaubanduslik kõne”, Instagramist kui visuaalturundusvahendist ning sotsiaalmeedias levitatava reklaami reguleerimisest Föderaalse Kaubanduskomisjoni (FTC) suunistes põhiseaduse esimese paranduse taustal.

Märksõnad: reklaam; sotsiaalmeedia; Instagram (veebisait); äriturundus; sõnavabadus; põhiõigused; põhiseadused; kohtulahendid; Ameerika Ühendriigid ([Academic Search Complete EBSCO](#))

Paal, Boris P. ; Hennemann, Moritz. Meinungsvielfalt im Internet // *Zeitschrift für Rechtspolitik* (2017) nr. 3, lk. 76-79. Arvamuste ja hinnangute kujundamisest Internetis (algoritmid, suhtlusvõrgustikud, valeuudised jms) ning vajadusest luua regulatsioon vaba arvamuse kaitsmiseks.

Märksõnad: meedia; Internet; infohaldus; sotsiaalmeedia; desinformatsioon; otsingumootorid; andmekaitse; Saksamaa ([BECK](#))

Quapp, Ulrike. Zur Zukunft der Studiengangakkreditierung im Licht der aktuellen Entscheidung des Bundesverfassungsgerichts // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 7, lk. 271-281. Kvaliteedi tagamisest kõrghariduses, õppekavade akrediteerimisest ja põhiseaduse artiklite 5, 12 ja 20 tõlgendamiseks Saksa konstitutsioonikohtu lahendi (17.02.2016) valguses.

Märksõnad: kõrgharidus; kvaliteet; õppekavad; akrediteerimine; vastavushindamine; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; Saksamaa

Rux, Johannes. Schulische Inklusion // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 8, lk. 309-319. Puuetega ja tavaõpilaste koos õpetamise võimalikkusest (nt eksamite individualiseerimine, erinevate asutuste tõhus koostöö jms); puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja Saksa põhiseaduse tõlgendamiseks.

Märksõnad: haridus; puuetega inimesed; kaasamine; koostöö; ametid (riigiasutused); kohalikud omavalitsused; põhiseadused; puuetega inimeste õiguste konventsioon (2006); Saksamaa

Wagner, Johannes. Ausschreibung von sozialen Dienstleistungen – wird durch das neue Vergaberecht alles anders? // [Zeitschrift für Gesetzgebung](#) (2017) nr. 1, lk. 58-69. Sotsiaalteenuste riigihangete uuest regulatsioonist teoorias ja kohtupraktikas; ELi direktiividest [2014/24/EL](#) ja [2014/23/EL](#).

Märksõnad: riigihanked; sotsiaalteenused; tugiteenused; avalikud teenused; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Euroopa Liidu õigus; Saksamaa

MEDITSIINIÕIGUS

Berki, Gabriella. Lightning or lightning bug: the role of the language gap and the access to proper information on entitlements in cross-border patient mobility // [European Journal of Health Law](#) (2017) nr. 1, lk. 1-23. Õigusest piiriülesele arstiabile, keelebarjäärist ja juurepääsust infole seoses patsientide vaba liikumisega ELis; direktiivist [2011/24/EL](#) ja arengutest.

Märksõnad: Euroopa Liit; piiriülene arstiabi; ravi; patsiendid; patsiendi õigused; keeleoskus; juurdepääs infole; paindlikkus; Euroopa Liidu õigus

Donnelly, Mary. Developing a legal framework for advance healthcare planning: comparing England & Wales and Ireland // [European Journal of Health Law](#) (2017) nr. 1, lk. 67-84. Tervishoiuteenuste planeerimise ja arendamise regulatsioonist Inglismaal, Walesis ja Iirimaa.

Märksõnad: tervishoid; tervishoiuteenused; õigusloome; patsiendid; võrdlev analüüs; Inglismaa; Wales; Iirimaa

Duguet, Anne-Marie ; Boyer-Beviere, Benedicte. Preimplantation genetic diagnosis: the situation in France and in other European countries // [European Journal of Health Law](#) (2017) nr. 2, lk. 160-174.

Embrüo siirdamise ja sünnituse geneetiliste haiguste diagnostika õiguslikest erinevustest Prantsusmaal ja teistes Euroopa riikides ning Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast.

Märksõnad: loode; embrüosiirdamine; geneetika; geenid; geenitehnoloogia; rasedus; uuringud; geneetiline informatsioon; õiguslikud aspektid; Prantsusmaa; Euroopa; Euroopa Inimõiguste Kohus; kohtulahendid

Hanefeld, Johanna. Understanding and measuring quality of care: dealing with complexity // Bulletin of the World Health Organization (2017) nr. 5, lk. 368-371. Kvaliteedist ja selle hindamisest tervishoiuteenuste osutamisel; patsientide õiguste kaitsest.

Märksõnad: kvaliteet; rahulolu; tervishoid; tervishoiukorraldus; tervishoiuteenused; tervishoiuteenuste kättesaadavus; patsiendid; patsiendi õiguste kaitse ([TÄISTEKST](#))

Maddox, Neil. Property, control and separated human biomaterials // [European Journal of Health Law](#) (2017) nr. 1, lk. 24-45. Inimese biomaterjalist kui omandist ja selle kasutamise kontrollist Suurbritannia, Austraalia ja Ameerika Ühendriikide praktika näitel; inimõiguste ja biomeditsiini konventsiooni artikli 22 tõlgendamisest.

Märksõnad: biomeditsiin; biomaterjalid; kontroll; koed; omand; omandiõigus; inimõigused; Suurbritannia; Austraalia; Ameerika Ühendriigid; rahvusvahelised lepingud

Nieminen, Liisa. Eutanasia oikeudellisena kysymyksenä // [Haaste](#) (2017) nr. 2, lk. 18-19. Soome parlamendile esitatud kodanikualgatusel seadustada eutanaasia (vt [KAA 2/2017 vp](#)).

Märksõnad: eutanaasia; suitsiidid; arstid; patsiendid; Soome

Paor, Aisling de. Genetic discrimination: a case for a European legislative response? // [European Journal of Health Law](#) (2017) nr. 2, lk. 135-159. Geneetilisest diskrimineerimisest ja geneetilise infoga seotud regulatsioonist ELis; Ameerika Ühendriikide vastavast seadusest.

Märksõnad: geneetiline informatsioon; terviseandmed; geneetika; geenid; geenitehnoloogia; diskrimineerimine; inimõigused; puuetega inimesed; Euroopa Liidu õigus; Ameerika Ühendriigid

Salsberg, Corey. What lies beneath: the unsung story of biopharmaceutical innovation // WIPO Magazine (2017) nr. 2, lk. 2-7. Innovatsioonist ravimitööstuses ning intellektuaalse omandi ja patentide osast selles.

Märksõnad: patendid; intellektuaalne omand; ravimid; ravimitööstus; innovatsioonid; Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO); antibiootikumid; vaktsiinid; valuvaigistid; teadus- ja arendustegevus ([TÄISTEKST](#))

Stirton, Ruth. The Health and Social Care Act 2008 (regulated activities) regulations 2014: a litany of fundamental flaws? // [The Modern Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 299-324. Tervisekaitse ja sotsiaalhoolekande 2014. aasta regulatsioonist, mõjudest ja probleemidest Inglismaal ja Walesis.

Märksõnad: tervishoid; tervishoiureformid; sotsiaalhoolekanne; teenused; Inglismaa; Wales ([Wiley Online Library](#))

Zuck, Rüdiger. Gesetzlicher Masern-Impfzwang // [Zeitschrift für Rechtspolitik](#) (2017) nr. 4, lk. 118-121. Leetrite vastu vaktsineerimise kohustuslikuks muutmise õiguslikest aspektidest.

Märksõnad: immuniseerimine; leetrid; viirushaigused; nakkushaigused; vastutus; põhiseadused; Saksamaa ([BECK](#))

RAHVUSVAHELINE ÕIGUS

Elliott, Edward. Patents for Humanity: improving lives across the globe // WIPO Magazine (2017) nr. 2, lk. 15-19. Ameerika Ühendriikide innovatsiooni ja uute tehnoloogiate rakendamise tunnustamise programmist „Patents for Humanity” ning kolmest auhinnatud algatusest.

Märksõnad: patendid; kaubamärgid; innovatsioonid; tehnoloogilised uuendused; programmid; Ameerika Ühendriigid; autasud; intellektuaalne omand; ravimitööstus; vitamiinid; põllumajandustooted; teadus- ja arendustegevus ([TÄISTEKST](#))

McCall-Smith, Kasey. United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners // [International Legal Materials](#) (2016) nr. 6, lk. 1180-1205. ÜRO Peaassambleel 17. detsembril 2015 vastu võetud kinnipeetavate kohtlemise standardsetest miinimumnõuetest.

Märksõnad: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO); vangid; vanglad; rahvusvaheline koostöö; piinamine; tervishoid; inimõigused; distsipliin; eeskirjad ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Perova, Natalia. Disentangling 'effective control' test for the purpose of attribution of the conduct of UN peacekeepers to the states and the United Nations // Nordic Journal of International Law (2017) nr. 1, lk. 30-67. Riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vastutusest ÜRO rahuvalvajate käitumise ja selle kontrollimise eest.

Märksõnad: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO); rahukaitseväed; käitumine; vastutus; riigivastutus; kuriteod; kontrollipoliitika; rahvusvaheline koostöö ([Brill Online Journals](#))

Spijkerboer, Thomas. Wasted lives. Borders and the right to life of people crossing them // Nordic Journal of International Law (2017) nr. 1, lk. 1-29. Riigipiiride kaitsest ja riikide kohustusest kaitsta õigust elule lennunduses, merenduses ja seoses pagulaste ebaseadusliku riiki toimetamisega.

Märksõnad: riigipiirid; pagulased; reisijad; ränne (demogr.); salakaubandus; reisijatevedu; meretransport; õhustransport; põhiõigused; rahvusvahelised lepingud ([Brill Online Journals](#))

Inimõigused

Davies, Bill. Integrity or openness? Reassessing the history of the CJEU's human rights jurisprudence // The American Journal of Comparative Law (2016) nr. 4, lk. 801-814. Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni tõlgendamise Euroopa Kohtu praktikas arvamuse 2/13 taustal (ELi ühinemine konventsiooniga).

Märksõnad: Euroopa Liit; Euroopa Kohus; inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (1950); rahvusvahelised lepingud; seaduste tõlgendamine; siseriiklik õigus; kohtulahendid ([WestlawNext](#))

Kagiarios, Dimitrios. Bédat v. Switzerland (EurCtHR) // International Legal Materials (2016) nr. 6, lk. 1125-1156. Tasakaalust sõnavabaduse ja õiguse privaatsusele vahel; ajakirjanike sõnavabaduse piiramisest Euroopa Inimõiguste Kohtu Bédat vs. Šveits lahendis.

Märksõnad: sõnavabadus; ajakirjandus; privaatsus; kriminaalmenetlus; Euroopa Inimõiguste Kohus; süütuse presumpatsioon; kohtulahendid; ajakirjanikud; konfidentsiaalne info; Šveits ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Lee, Chelsea ; Ostergard, Robert L. Jr. Measuring discrimination against LGBTQ people: a cross-national analysis // [Human Rights Quarterly](#) (2017) nr. 1, lk. 37-72. Seksuaalvähemuste diskrimineerimise uuringust erinevates riikides (175 riiki) homoseksuaalsuse kriminaliseerimise, õiguste piiramise ja sallivuse aspektist.

Märksõnad: seksuaalvähemused; diskrimineerimine; homoseksuaalsus; karistused; põhiõigused; sallivus; hoiakud; lesbid; geid; uuringud

Lenaerts, Koen ; Gutman, Kathleen. The comparative law method and the European Court of Justice: echoes across the Atlantic // The American Journal of Comparative Law (2016) nr. 4, lk. 841-864. Võrdleva õiguse meetodi kasutamisest Euroopa Kohtu ja Ameerika Ühendriikide ülemkohtu põhiõiguste kaitsega seotud praktikas.

Märksõnad: õigusemõistmine; põhiõigused; samasooliste partnerlus; diskrimineerimine; Euroopa Liidu õigus; rahvusvahelised lepingud; Euroopa Kohus; seaduste tõlgendamine; siseriiklik õigus; kohtulahendid; võrdlev õigusteadus; Ameerika Ühendriigid ([WestlawNext](#))

Euroopa Liidu õigus

Alberti, Jacopo. New developments in the EU system of judicial protection: the creation of the unified Patent Court and its future relations with the CJEU // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2017) nr. 1, lk. 6-24. Ühtse patendikohtu loomisest ja kohast ELi kohtusüsteemis.

Märksõnad: Euroopa Liit; kohtusüsteemid; intellektuaalne omand; patendid; kohtud; õigusemõistmine; liikmesriigid ([SAGE Complete](#))

Andreangeli, Arianna. The consequences of Brexit for competition litigation: an end to a „success story“? // European Competition Law Review (2017) nr. 5, lk. 228-236. Konkurentsireeglite rikkumisega seotud vaidluste lahendamise Suurbritannia EList lahkumise järel.

Märksõnad: konkurentsioigus; konkurents (maj.); tehingud; kahju hüvitamine; vaidluste lahendamine; kohtulahendid; siseriiklik õigus; Suurbritannia ([WestlawNext](#))

Beckers, Anna. The regulation of market communication and market behaviour: corporate social responsibility and the directives on unfair commercial practices and unfair contract terms // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 475-516. Ettevõtete sotsiaalse vastutuse poliitika õiguslikust määratlemisest ELi õiguses tarbijakaitse direktiivide 2005/29/EÜ (ebaausad kaubandustavad ettevõtjate ja tarbijate vahel) ja 1993/13/EMÜ (ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes) taustal.

Märksõnad: tarbijakaitse; tarbijakaitseõigus; ettevõtted; sotsiaalne vastutus; kaubandussuhted; kõlvatu konkurents; käitumine; ärisuhtlus; kohtulahendid

Bernatt, Maciej. McWane and judicial review of Federal Trade Commission decisions: any inspirations for EU competition law? // *European Competition Law Review* (2017) nr. 6, lk. 288-294. Ameerika Ühendriikide Föderaalne Kaubanduskomisjoni (FTC) otsuste taasläbivaatamisest McWane'i kohtuasja näitel; võrdlus ELi süsteemiga.

Märksõnad: konkurentsõigus; konkurents (maj.); kohtulahendid; vaidluste lahendamine; Euroopa Liidu õigus; võrdlev õigusteadus; Ameerika Ühendriigid ([WestlawNext](#))

Bokeloh, Arno. Europarechtliche Probleme bei Verlust beamtenrechtlicher Versorgungsanwartschaften // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 9, lk. 373-378. Töötajate vabast liikumisest ELis ja riigiametnike sotsiaalkaitsest (eelkõige pensionikindlustusest) erasektorisse või teise liikmesriiki tööle suundumisel Euroopa Kohtu lahendi C-187/15 põhjal.

Märksõnad: tööjõu vaba liikumine; riigiametnikud; pensionikindlustus; erasektor; siseriiklik õigus; Euroopa Kohus; kohtulahendid; Saksamaa

Dethmers, Frances ; Blondeel, Jonathan. EU enforcement policy on abuse of dominance: some statistics and facts // *European Competition Law Review* (2017) nr. 4, lk. 147-164. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega seotud statistikast ja kohtupraktikast alates aastast 2000.

Märksõnad: konkurentsõigus; konkurents (maj.); turg (süsteem); seaduste tõlgendamine; statistilised andmed; kohtulahendid ([WestlawNext](#))

Epiney, Astrid. Die Rechtsprechung des EuGH im Jahr 2016 // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2017) nr. 11, lk. 761-771. Euroopa Kohtu olulisematest lahenditest ja arengusuundadest ELi õiguses 2016. aastal.

Märksõnad: õigusloome; siseturg; rahvusvahelised suhted; põhiõigused; õiguskaitse; riigivastutus; riiklikud toetused; kohtulahendid; Euroopa Kohus ([BECK](#))

Froese, Judith. Innere Tatsachen als Herausforderung für die Rechtsordnung // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2017) nr. 6, lk. 228-236. Sisserändajate esitatud andmete tõepärasuse kontrollist; Euroopa Kohtu seisukohast varjupaigataotleja väidetud homoseksuaalsuse riikliku kontrollimise kohta.

Märksõnad: Euroopa Liit; sisseränne; sisserändajad; isikuandmed; homoseksuaalsus; kontroll; põhiõigused; Euroopa Kohus; Saksamaa

Graf, Friedrich. Konsequenzen der RL 2015/634 – ein zaghafter erster Schritt zum Verbraucherschutz im Zeitalter der Digitalisierung // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2017) nr. 10, lk. 373-381. Digitaalse sisu üleandmise lepingute direktiiviga seonduvatest aspektidest ja isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise probleemidest.

Märksõnad: lepinguõigus; isikuandmed; andmekaitse; elektroonilised dokumendid; lepingud; tarbijakaitse ([BECK](#))

Gömann, Merlin. The new territorial scope of EU data protection law: deconstructing a revolutionary achievement // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 567-590. ELi andmekaitse üldmäärusest (jõustub mais 2018) Euroopa Kohtu praktika ja ELi andmekaitseõiguse taustal.

Märksõnad: andmekaitse; õiguskindlus; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Euroopa Kohus

Hamenstadt, Kathrin. The impact of the duration of lawful residence on the rights of European Union citizens and their third-country family members // *Maastricht Journal of European and Comparative Law* (2017) nr. 1, lk. 63-85. ELis elamise õiguspärasest kestvusest ja selle mõjust ELi kodanikele ning nende kolmandatest riikidest pärit perekonnaliikmetele; väljasaatmise vastase kaitsega, alalise elamisõigusega ja mitterahalistele toetustele juurdepääsuga seotud kohtupraktikast.

Märksõnad: Euroopa Liit; elamisload; toetused; perekonnad; sotsiaaltoetused; maalt väljasaatmine; diskrimineerimine; kohtulahendid ([SAGE Complete](#))

Kau, Marcel. Die EU-Wirtschaftssanktionen gegen Russland im Licht der WTO-Regeln. Beitrag zur Anwendung und Interpretation von Artikel XXI GATT // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2017) nr. 8, lk. 293-299. ELi majandussanktsioonidest Venemaa vastu üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) artikli XXI (julgeolekuerandid) tähenduses.

Märksõnad: Euroopa Liit; Üldine Tolli- ja Kaubanduskokkulepe; Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO); majandussanktsioonid; julgeolek; Venemaa ([BECK](#))

Kaufhold, Ann-Katrin. Die Europäische Bankenunion – vollendet unvollendet? // [Zeitschrift für Gesetzgebung](#) (2017) nr. 1, lk. 18-37. Arengusuundadest Euroopa pangandusliidu loomisel: kolm aluspõhimõtet ja viis probleemkohta.

Märksõnad: finantskriisid; majanduskriisid; pangandus; pangad (maj.); järelevalve; finantsjärelevalve; finantsstabiilsus; Euroopa Liit

Lenaerts, Koen ; Hartmann, Moritz. Der europäische Rechtsprechungsverbund in der Wirtschafts- und Währungsunion // [Juristenzeitung](#) (2017) nr. 7, lk. 321-332. Euroopa Kohtu praktikast majandus- ja rahaliidu küsimustes.

Märksõnad: Euroopa Kohus; kohtulahendid; majandus; koostöö; rahaliidud

Lhernould, Jean-Philippe ; Palli, Barbara. Posted workers remuneration: comparative study in nine EU countries and four sectors // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2017) nr. 1, lk. 108-126. Palga alammäärast liikmesriikides ja lähetatud töötajate palga alammäärast ELi õiguses.

Märksõnad: Euroopa Liit; tööõigus; lähetused; palk; uuringud; miinimumpalk; kollektiivlepingud ([SAGE Complete](#))

Moules, Richard. Significant EU environmental cases: 2016 // Journal of Environmental Law (2017) nr. 1, lk. 177-188. Ülevaade ELi keskkonnaõigusega seotud olulisematest kohtuasjadest 2016. aastal.

Märksõnad: keskkonnaõigus; keskkonnakaitse; kohtulahendid ([Oxford University Press Journals](#))

Nicola, Fernanda G. National legal traditions at work in the jurisprudence of the Court of Justice of the European Union // The American Journal of Comparative Law (2016) nr. 4, lk. 865-889. Liikmesriikide õigustraditsioonide mõjust õigusemõistmisele Euroopa Liidu Kohtus.

Märksõnad: Euroopa Liit; Euroopa Liidu Kohus; õigusemõistmine; õigussüsteemid; kohtunikud; siseriiklik õigus; liikmesriigid; kohtulahendid; võrdlev õigusteadus ([WestlawNext](#))

Oliver, Peter ; Stothers, Christopher. Intellectual property under the Charter: are the court's scales properly calibrated? // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 517-566. Intellektuaalsest omandist ELi põhiõiguste harta tähenduses, õigusest omandile inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis; Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Kohtu praktikast.

Märksõnad: intellektuaalne omand; Interneti-teenused; põhiõigused; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Euroopa Kohus; Euroopa Inimõiguste Kohus; Euroopa Liidu põhiõiguste harta (2004); inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (1950)

Prek, Miro ; Lefèvre, Silvère. The EU Courts as „national” courts: national law in the EU judicial process // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 369-402. ELi õiguse ühtsest tõlgendamisest liikmesriikide kohtutes ning riigisisese õiguse osast ja staatusest Euroopa Kohtu praktikas; ELi toimimise lepingu tõlgendamisest.

Märksõnad: siseriiklik õigus; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; liikmesriigid; Euroopa Kohus; Euroopa Liidu toimimise leping (2007)

Raitio, Juha ; Raulus, Helena. The UK EU referendum and the move towards Brexit // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2017) nr. 1, lk. 25-42. Brexitist, ELi ja Suurbritannia suhetest ning läbirääkimistest; ELi toimimise lepingu artiklist 50.

Märksõnad: Euroopa Liit; referendumid; devolutsioon; rahvusvahelised suhted; valitsused; Suurbritannia; Euroopa Liidu toimimise leping (2007) ([SAGE Complete](#))

Rodin, Siniša. Constitutional relevance of foreign court decisions // The American Journal of Comparative Law (2016) nr. 4, lk. 815-840. Põhiseaduse ja rahvusvaheliste lepingute tõlgendamisest

ELi ja Ameerika Ühendriikide võrdluses; teiste riikide kohtupraktika mõjudest Euroopa Kohtu praktikale ELi õiguse tõlgendamisel.

Märksõnad: Euroopa Liit; Euroopa Kohus; rahvusvahelised lepingud; seaduste tõlgendamine; siseriiklik õigus; põhiseadused; kohtulahendid; võrdlev õigusteadus; Ameerika Ühendriigid ([WestlawNext](#))

Stakheyeva, Hanna ; Toksoy, Fevzi M. Merger control in the Big Data world: to be or not to be revisited? // *European Competition Law Review* (2017) nr. 6, lk. 265-271. Suurandmetest ja digitaalturust ELi konkurentsioiguse aspektist; koondumiste kontrolli juhtumitest (nt Microsoft/LinkedIn, Facebook/WhatsApp) ning vajadusest ajakohastada ELi regulatsiooni.

Märksõnad: konkurentsioigus; konkurents (maj.); suurandmed; andmekaitse; digitaaltehnoloogiad; ettevõtted; fusioon; kontroll; privaatsus ([WestlawNext](#))

Stöbener de Mora, Patricia Sarah. Eine unverhältnismäßige Verhältnismäßigkeitsprüfung // *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht* (2017) nr. 8, lk. 287-292. ELi direktiivi ettepanekust, milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli.

Märksõnad: Euroopa Liit; elukutsed; töökohad; kutseoskused; kontroll ([BECK](#))

Trybus, Martin ; Butler, Luke R. A. The internal market and national security: transposition, impact and reform of the EU directive on intra-community transfers of defence products // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 403-442. Direktiivi 2009/43/EÜ (kaitsetarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimused) ühtlustamise probleemidest liikmesriikide erinevate julgeolekupoliitiliste jm huvide taustal.

Märksõnad: Euroopa Liit; julgeolek; kaitsepoliitika; siseturg; sõjatööstus; kaupade vaba liikumine; transport; registreerimine; litsentsid; järelevalve; seaduste kooskõlastamine; kohtulahendid; liikmesriigid; siseriiklik õigus

Woodhouse, Andrew. With great power, comes no responsibility? The „political exception” to duties of sincere cooperation for national parliaments // [Common Market Law Review](#) (2017) nr. 2, lk. 443-474. Liikmesriikide parlamentide võimu teostamisest ELi õigusloomeprotsessis.

Märksõnad: parlamendid; õigusloome; seadusandlik võim; järelevalve; siseriiklik õigus; liikmesriigid; kohtulahendid

Mereõigus

Harvey, Michael D. The York-Antwerp rules 2016 from the perspective of the average adjuster // [The Journal of International Maritime Law](#) (2016) nr. 6, lk. 447-455. York-Antwerpeni reeglitest rahvusvahelises merekaubanduses: kujunemine (alates 1860) ja muudatused (1994, 2004, 2016). Samal teemal ka artiklid lk. 456-468 ja lk. 469-482; vt ka reeglite võrdlustabel lk. 483-500.

Märksõnad: merekaubandus; eeskirjad; kindlustus; õnnetused; meretransport; vastutus; kohtulahendid

Ortiz, Alexis J. Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing // *International Legal Materials* (2016) nr. 6, lk. 1157-1179. Sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, etteteatamata ja reguleerimata kalapüügi tõkestamiseks käsitlevast rahvusvahelisest kokkuleppesest (PSMA).

Märksõnad: rahvusvahelised lepingud; kalapüük; kalavarud; piirangud; sadamad; meetmed; rahvusvaheline koostöö ([täistekst RRI arvutivõrgus](#))

Xu, Jingjing ; Testa, David ; Mukherjee, Proshanto K. The use of LNG as a marine fuel: civil liability considerations from an international perspective // *Journal of Environmental Law* (2017) nr. 1, lk. 129-153. Tsiviilvastutusest merereostuse vähendamise eest ning LNG-kütuste laevanduses kasutamise rahvusvahelisest reguleerimisest.

Märksõnad: merereostus; merekaitse; laevandus; kütused; tsiviilvastutus; kahju hüvitamine; õigusloome; Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO); rahvusvahelised lepingud ([Oxford University Press Journals](#))

Rahvusvaheline eraõigus

Christie, Andrew F. Private international law principles for ubiquitous intellectual property infringement – a solution in search of a problem? // Journal of Private International Law (2017) nr. 1, lk. 152-183. Levinumatest piiriülestest intellektuaalse omandi õiguste rikkumistest erinevate riikide kohtupraktika analüüsi põhjal; intellektuaalse omandi ja rahvusvahelise eraõiguse suhestusest.

Märksõnad: intellektuaalne omand; õigusrikkumised; kuritegevus; Internet; eraõigus; kohtulahendid ([Academic Search Complete EBSCO](#))

Weller, Matthias. Choice of court agreements under Brussels Ia and under the Hague convention: coherences and clashes // Journal of Private International Law (2017) nr. 1, lk. 91-129. Kohtu valiku kokkulepete Haagi konventsiooni ja Brüsseli I määruse suhestusest.

Märksõnad: rahvusvahelised lepingud; kohtud; kohtualluvus; kohtusüsteemid; kohtumenetlus; õigusaktid; kohtulahendid; Euroopa Liit; Euroopa Kohus ([Academic Search Complete EBSCO](#))

* Artiklid on valitud Rahvusraamatukogus kättesaadavatest välisajakirjadest:
õigus: <http://www.nlib.ee/en/law-journals/index.php?id=13997>

rahvusvahelised organisatsioonid:

<http://www.nlib.ee/en/international-organisations/index.php?id=14000>

Euroopa Liidu õigusosalased teadusajakirjad:

<http://elik.nlib.ee/infoallikad/ajakirjad-2/>

Väljaande koostanud Tiia Melts
Keeleliselt toimetanud Gerli Eero
<http://www.nlib.ee/summaria-iuridica/>

Väljaandele kohalduvad [Creative Commonsi Eesti litsentsi \(versioon 3.0\)](#) tingimused

